

KEMENES ALJA

VEGYES TARTALMÚ FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel
ára Egyszerre 8 korona,
korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám és darabonként

Feloldó szerkesztés:

DEKORÁCIÓVÁZMÓD

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dinkreue Nándor könyvnyomdája, Celldömölkör
ide intézendők a szellemi részt illető közleménye-
hirdetések és mindennemű penzilletékek.

Madárvédelem. *)

Irtó: Herman Ottó.

A Nyugat nagy metropolisai, amelyek nyomán Budapest székesfővárosunk is halad, a figyelmes szemlélőnek és leginkább kedélyének azzal kedveskednek, hogy ott, ahol a forgalom bizonyos napszakban nagyon is élénk, a madárvilág bőven és az ember iránt bizalmasan viselkedve jelen van. Ezt egy pár szembeszökő példával bizonyítom.

Már Bécsben is, az ugynevezett Stadtparkban, különösen a rigók nagy számmal fészkelnek, télire nem költöznek el; mert a közönség szeretete és jószívűsége ellátja őket megfelelő madáreléddel. A felnőttek és a gyermekek láthatólag gyönyörűket lelnek a madarak szelidségében és hogy ez mennyire reáhat a jellem képzésére, ezt bizonyítani fölösleges.

Kisebb várost, például Grác-ot véve,

*) Éppen most, midőn vándormadaraink már mind megérkeztek, időszerű, hogy hazánk egyik legnagyobb tudósának, a madártan és általában az állattan terén legkitűnőbb szaktekintélyünknek kedves sorait közöljük és azt olvasóinknak, különösen pedig a közönségi eljárásságunk, a tanítóknak és a szülőknek figyelmébe ajánljuk. Szerk.

az ugynevezett vad madarak teljesen bizalmasak, ismerik jöttveöiket és bizalmasan kerik a megszokott eledelt.

Ugyanezt a jelenséget látjuk Németország összes nagy- és nagyobb városaiban. Stuttgartban szemem láttára a kisleány megszidta a rigót, mert tulságosan toladó volt.

Párisban, mely leginkább világáros, a Champs Elysées fasoraiban a nagy vadgalamb, az ugynevezett székács, a világ minden részéből egybesereglett ornitológusokat nemcsak azzal lepte meg, hogy jelen volt és a délutáni kocsiforgatag fölött végezte nászröptét, hanem hogy ugyanez a madár, amely minálunk emberláltára már 3—500 lépésnyiről szárnyra kap és menekül, a híres Luxemburg-kertben, hol a déli órák tájában ezernyi ezer dajka és dada őrszi Paris legjobb társaságának gyermekeit, ugyanez a vadgalamb a nagy vízmedence faragott parkányán sűrűn egymás mellé sorakozva del, tollászodik, szóval a legjamborabb magaviseletet tanusítja. A verebes emberről nem is szólva, akinek sétatömbben a veréb tömegesen szállja meg kinyújtott kezét s egész sereg a

földön ugrándozva követi lépteit, várja és kéri a morzsát; ez is a gyermekesreg és óvók nagy gyönyörűségére és okulására.

A hatalmas London városa Hyde-park és Regentspark tavainak nádas és gyékényes szélvizeiben a különben legvadabb gázló és uszó madarak békében költenek s ugyanint a porontyaik arra való lesznek, kivezetik a gyepre és a gyepet beszegő rácsokig, amelyeknél felnőttek és gyermekek közvetlen közelből gyönyörködhetnek a kis pelyhesekben és szórhatják azoknak a megfelelő eledelt.

Fájdalom, hogy nagyban fejlődő, mind fényesebbé váló székesfővárosunkról hasonlót nem jegyezhetünk föl, mert valóban nyomát sem találjuk. Ezelőtt egy negyed századdal, amidőn a városliget még bokros volt, tavasszal megszólaltak a fülemülék száza, köztük számos, mely éjjel hallatta szavát. Pontosan megjelölhetem a helyet, ahol az utolsó éjjel zengő fülemile szólt. Ennek és az egész ligeti madárvilágnak, majdnem egészen nyoma vészett és csak a legújabb időben marad meg egy-egy

Májusban.

Meglik a virág, szó a kis madár.
Hogy is ne! a szép Május itt van már.
Dalt csalnék elő én is ha volna,
De sok gyötrő szívemnek gondja:
A dal, a nóta elhal ajkamon,
Nem ihlet meg a regényes vadon,
Nem buzdít dalra virág, kis madár,
Lelkem — úgy érzem — más Májusra vár.

Uznak a felhők a magas égen:
»Aranyos derűt hoztok-e nekem?»
Liebben a szellő, hajlik a sok ág:
»Engem is ölelj át, ó boldogság!»
Suttog a szellő, beszél a virág:
Kis falumból is éppen most írják:
»Gyere mielőbb, gyere el hozzánk,
Itten a Május szebben mosolyg ránk!»

Marcel.

Magyari István könyve.

Aki a magyar irodalomtörténetet tanulta vagy tanulmányozta, tudja, hogy ki volt Magyari István. Sárvarott (Ujszigeten) volt híres protestáns prédikátor, akinek érdekes polémiai voltak az országos hírű Pázmány Péterrel, a néhai esztergomi bíboros hercegprimással, kinek Kalauz című hatalmas könyve egyik a legbecesebb magyar irodalmi termékeknek. — Minket, tehát nagyon is érdekelhet az esemény, hogy Ferenczi Zoltán ismert nevű írónk kiadta Magyari Istvánnak *Az országokban való sok romlásokról okairól* című munkáját. A könyvet tulajdonképpen az Akadémia adta ki a »Régi magyar könyvtár» című vállalatában, de a főérdem Ferenczit illeti, hogy a rendkívül érdekes munkát a magyar közönség megismerheti.

Mielőtt a Ferenci által a könyvpiacra adott könyvről szólnánk, meg kell jegyeznünk, hogy miután a halhatatlan emlékt, dicő

Hollós Mátyás királyunk idejében volt Hess András-féle tipografia 1473-ban megszünt, egész hazánkban egyedül Sárvarott létezett könyvnyomda. Ezt Nádasdy Tamás gróf 1536 körül állította föl saját költségén. Ez a Nádasdy volt az, kihez Dévai Bíró Mátyás 1523-ban a wittenbergi egyetemről jött és aki akkor Sárvarott »ujszigeti» várában lakott. A könyvsajtó körülbelül azon a helyen állhatott, ahol jelenleg a várhid mellett szent János szobra áll.

E könyvsajtó alul került ki a többek közt:

1) Erdősy Szilveszter Jánosnak latin nyelven írt magyar nyelvtana — 1539. jun. 14-én.

2) 1541-ben jelent meg az első magyar újtestamentum. Címe: *Uy Testamentum Magyar nyelven mellet az Görög és Diák nyelvből ugyanann fordítanak az mag'ar népek keresztén hűben való ippolisira, Uy Szigetben Abadi Benedek nomtatta vala 1. 5. 4. 1. esztendőben.*

3) Magyari István sárvári prédikátor által szerkesztett 4-ed rétt, 190 lapot tartal-

rigo, egy-egy harkály, amely már nagy tavolságról menekül az ember elől és ez mindent mond.

A most már magyar királyi Ornitológiai Központ, amely kitűdja mutatni, hogy irataival Angliában, Németországban, sőt Olaszországban hatni tudott és legujabban déli Franciaországba is benyomult, a magyar földművelési kormányzattól támogatva már régen megtette a kísérletet, hogy legalább a városligetben középeurópai nivóra fejlessze a madárvilágot. A főváros illetékes hatósága részéről is készségre talált és bele is fogott a fészkelési alkalmak berendezéséhez, a fészkelő odvak kifüggesztéséhez, itt ott a szabad fészkelési berendezéséhez is — azonban minden siker nélkül.

Én Magyarországon székesfővárosa reputációjának érdekét látom abban, hogy a főváros polgármestere az ügyet legjobb belátása szerint szövé tétesse, hogy a mai *vigasztalan állapot* legalább is enyhíthetővé váljék.

A fészkelő odvak, melyek arra valók lettek volna, hogy a fákat tisztogató cingéket megtelepítsék, azoknak védelmet nyújtsanak, a legrövidebb idő alatt le voltak verve, hogy azután eltűnjenek.

A ligetörök részéről történt megszólítása a legjobb esetben fitymáló fogadtatásra talált, legtöbbször durva szömlöket csalt ki az illetőből. Mindenki tudja, hogy a „hivatal” (az ör ur) nem a tisztességtudást, hanem a gorombaságot váltja ki az illetőkből s az embernek elrégre is elmegy a kedve, hogy újból beleavatkozzék, ha pedig feljelentésre fogja a dolgot, oly vesződséget

is annyi időbe kerül, hogy hivatásával összeférhetlenné válik.

* * *

Herman Ottó jeles öreg tudósunk hosszú évtizedek óta sürgeti a madárvédelmet. Elmondhatjuk róla, hogy egész életét a magyar nép javára szentelte. Népszerűen itt szakkönyvei e nemben páratlanul állanak. Amit ő a főnebbi sorokban panaszkeppen fővárosunkat illetőleg elmondott, azok egészen ráillenek Vas és számos magyar vármegyei község lakosságára. Lapunk a közgazdaszatnak is szolgálatában állván, mi sem természetesebb, minthogy most, tavasszal, különösen a madárvédelemre és ezzel kapcsolatosan a gyümölcsfák ápolására, a községi faiskolák *rendszeres kezelésére*, a tanulógyermek *oktatására* hívjuk föl mindazok figyelmét, akik az ügy iránt érdeklődnek s főleg azokét, akik már hivatásuknál fogva is kötelesek az ügyet fölkarolni.

Itt a tavasz! Serényen foglalkoznak a gazdák a mezőn, sürgölődnek, forgozódnak, tesznek-vesznek a gyümölcsösök és faiskolák barátai a telepeken s örvendő tanulókat meg a növendékek a fatenyésztés és ápolás szép munkáját, megkedvelik a természeti kincseket, megtanulják élvezni a szabad természetet, megbecsülni a madarakat és fákat.

A madárvédelem kérdése megérdemli, hogy folyton napirenden legyen. A szülők, a tanítók, az elüljárók, faiskolakezelők magyarázzák meg az ifjaknak, hogy aki tudatlanságból vagy gonoszszágból elfogja és elpusztítja a szárnyas munkást, annyival károsítja a *kösvagyont*, amennyi pusztítást a megmaradt temérdek rovar okoz.

Érdemek felsorolása. A kötelességek teljesítése — nem érdem. Csak hogy a mai világban érdemszámba akarnak az emberek mindent venni amit tesznek. Ha valakinek hivatala van s abba szorgalmasan eljár és töendőit is pontosan és lelkiismeretesen végezi, az még nem érdem, hanem a kötelességek becsületes teljesítése. Mi több? Ha valaki a közügyek terén, mivel talán arra már állásánál vagy hivatalánál fogva praedesztinálva van, érvényesíti befolyását és tehetségét, sőt csak kötelességének felel meg. Az érdem más fan terem! De aki érdemeket, pláne nagy érdemeket szerez magának, az már zivő jóságánál és lelke műveltségénél fogva nem reflektál arra, hogy érdemeit felsorolják vagy publikálják és honorálják, — sőt tiltakozik ellene. Abból az alkalmából okoskodunk mi, amikor az „Állatvédelem” című lap, mint az Országos Állatvédő Egyesület közlönye, a mi jó öreg tudósunkat, Herman Ottót, szereti csipkedni, amiért a székesfőváros madárvédelmére érdekeben felszólalt s amellett ez a lap az állatvédő egyesület *érdemeit* felsorolni jónak látja. Hermau Ottó, ez az önzetlen, szerény s mégis európai hírű nagy tudós, „sine ira et studio” tette meg az *érdemes* lap *intései*re s megjegyzéseit, melyekből *érdemesnek* és szükségesnek tartjuk ebben a *sokérdemű* korban a következőket, mint jellemző szömlőigéket emlékeztetünkbe belevésni: „... Volnék én olyan öreg ember, beszéltem és irtam volna annyit, hogy sokan tudhassák, hogy én — különösen a humanitás szolgálatában — az *érdemeket* el sem ismerem, hanem igen nagyra tartom a szoros *kötelességet*, amely helyesen teljesítve, kerül a felsorolásokat, keresi a csöndöt. Gyilkos cikkeket tudnék én arról írni, hogy semmivel sem rontott az új kor az igazi magyarság lelkiületén annyit, mint az *érdemek* örökös felsorolásával és céltaloz *elismerésével*, ami egy jóemberem éles meghatározása szerint már *életmód*... E reudkívül jellemző, szívből-verből jövő őszinte és igaz *szavak* képezzenek az új kor-ban egy tiszta tükröt, amelybe bár minél többször tekintenének különösen azok a *népszerű* emberek, akik szeretik azt a bizonyos *életmódot!*

mazó ily című könyv: „Az Országokban való sok Romlásoknak Okairól és azokból való megszabadulásnak is módjairól, mostan ugyan irattatott, és sok bölts embereknek irasokból szerzetetet hasznos könyvetske. Magyarai István Sarvari Praedicator által... Niomatattatott Sarvarot, az Author költségevel. Manlius Janos által, Anno M. D. C. II.

4) A negyedik könyvet Aegidius Hunius irta latinul, Eszterhas Tamás pedig Körti István szegedi prédikátorral magyarra fordította. 582 negyedréti lapot tartalmaz és szintén 1602-ben jött napfényre. Címe: „Az igaz Aniaszentegyházról, és ennek feieről az Christusrol, Iamag az Romai Ania szentegyházról, és ennek feieről az Romai Paparol való Articulus, kérdeseckel és feleleteckel stb. Niomatattatott Sarvarat, Tekintetes és Nagyságos Ilyeshasi István Úr költségen. Manlius Janos által, Anno, M. D. C. II.

E tipográfáról az 1817. évi tudományos gyűjteményben többet lehet megtudni. Ezek

után átadjuk a szót Ferenczi műve ismertetőjének, amint következik:

A könyv elején foglalkozik a nagy Pázmány híres ellenfelével. Ferenczi életrajza rövid, tömör és szinte plasztikai hűséggel állítja elibünk ama viharos kor embereit és eseményeit. Leírja az áldatlan harcot, mely a katolikus egyház és a mindjobban erősödő protestantizmus közt volt. Kölcsönösen egymást vádolják és kárhuztatják a haza szomorú sorsa miatt. Magyarai nagysága természetesen nem vetekedhetik a korából fényesen kiemelkedő Pázmányéval, de vitairatának több érdekes, színes, költői része van ezek arról tanuskodnak, hogy a hirneves prédikátor elsőrendű írói tehetség volt. Valami komor, zordon szépség ömlik el írásaiban, a hol a magyar nép sorsát a héberével hasonlítja össze. Mindkét nép az ur kiválasztottja, de mind a kettőre szörnyen ránehezedik az Ur keze, mert eltérték az igaz hitől. E gondolat különben. Ferenczi Zoltán szerint nem a Magyaraié. A magyar nemzet és a zsidó nép

sorsa között való párhuzamnak a legrégebb magyar költőkben nyomát találjuk. A protestantizmus terjedésével, a biblia szabad olvasásával természetesen még erősödött az otestamentum hatása.

Azonban nemcsak a hitben való megtántorodás miatt nagy a panasz mind a kath. papok, mind a protestáns prédikátorok ajkán. Nincs a XVI. és XVII. századnak olyan erkölcsi, vallásos írója, költője, ki ne panaszkodna az általános romlottság, erkölcsstelenység és törvénytisztelatlenség miatt. A másik panasz a föld népének elnyomása, kifosztása, györsés, s a harmadik, az idegenek segítsége ellen való kikelés, melynek Zrinyi az Afumban adott legerősebben kifejezést.

Magyarai István életrajzát és írásait olvasgatván, rég letűnt világ kapuja nyílt meg előttünk. A kapuk mögött küzdő, harcoló emberek, olyanok mint mi, csak a köntös, a gesztus, a harc oka más. Az ember, a küzdelem, marad a régi.

A tavaszi nap sugára
Edesen mesolgyva
Tündér-fényt hint a szép tájra,
Ezüst-vízü tóra:
De lelkem e pazar pompa
S hívogató táj nem vonzza.
Egyre oda vágyom,
Csak ott boldogságom:
Hol a Rába hajjai
Lágy zengését hallani
S nábob közt andalogni
Kis, csobogó habokra
Ábrándozva figyelni
Andalító, isteni . . .

Marcel.

H I R E K.

Halálozás. Kedves olvasóink ugyan már mindnyájan hallották a lesújtó hírt, hogy Hieronymi Károly valóságos b. t. tanácsos, Magyarország kereskedelmiügyi minisztere, a mult csütörtökön kiadta nemes lelkét; mindazonáltal szomorú szívvel emlékeznek meg szerény lapunk is a nagy államférfiről, nemzetünk e kimagasló hű fiáról, akinek elvesztése nagy banatot okoz minden igaz magyar-nak. Aldott legyen dicső emléke!

Flórián-nap. Május 4-én van Flórián napja. Régi szokás szerint utánna következő vasárnapon -- városunk fogadalmi ünnepe lévén -- ünnepi egyházi körmenet tartatik. Ma fél 10 órakor kezdődik a szentmise az apátsági templomban, melyen a helybeli tűzoltóság is részt vesz. — Flórián napján reggel az istentiszteleten a helybeli kéményseprők is megjelentek Károlyi István járási kéményseprő vezetésével, hol is kérték a kéményseprők védőszentjét, távoztasson el városunk és járásunk területéről minden veszedelmet.

A koltai Vidos-család gyászja. Az apr. 29-én elhunyt özv. koltai Vidos Daniélné urnasszony temetése f. hó 1-én ment végbe az ősi nemesi kiterjedt család nagyszámú tagjainak és tisztelőinek részvételével. A temetet Mesevátón helyezték örök nyugalomra. A szép kort ért urinőben osztfyasszonyfai Osztfy Lajos országyűlési képviselőnek neje, szül. koltai Vidos Ilona, nagyanyját gyászolja.

Gyermeknapja. Az országos gyermekvédő üggyavára rendezendő napot járásunkban e hó folyamán tartják meg dr. Osztfy Lajos orszgy. képviselő, Birszenyi Dező, Takách Ferenc, dr. Maróthy László, Vidos József, Radó Dénes, gróf Niczky Ferenc és ifj. Nagy János földbirtokosok pártfogása és védnöksége mellett.

Vasvármegye köztörvényhatósági bizottsága május 15-én tartja májusi rendes közgyűlést, melyen a többek között a munkaházak építése ügyében is határoznak.

Házasság. Fischer Adél kisasszony és Rosenthal Zsigmond egyházaradóczi kereskedő f. hó 15-én tartják egybekelési ünnepélyüket a helybeli izr. templomban.

Halálozás. Özv. Pfohl Lajosné szül. Szabó Jozefin f. hó 7-én reggeli 5 órakor 47 éves korában jobb létre szenderült. Özv. Vidy Jánosné az elhunytban leányát gyászolja. Temetése ma délután 4 órakor fog végbemenni.

Eljegyzés. Kiss Rózika kisasszonyt, Kiss Sándor helybeli máv. raktáros kedves leányát eljegyezte Kalbáczli István itteni máv. mozdonyvezető.

gőzmalom-
ban. Tegnap délelőtt többekre nézve csaknem vezetes szerencsétlenség történt a dömöki gőzmalomban. Három emberélet jutott a sir szélére s csak a jószágos Isten különös gondviselése mentette őket meg az életnek. Legalább is kilátás van rá, hogy életben maradnak. Szabo. malomtulajdonos cseledei ugyanis szappant löztek, miközben a zsiradékos szappanhab kifutott az üstből és tüzet fogott. Ennek langjától pedig a kátrányos hordó gyuladt meg úgy, hogy pár pillanat alatt az egész helyiség lángba állott. A két szappanfőző asszony és egy legény akik bent voltak, rögtön menekülni iparkodtak s bár sikerült is a szabadulás, mégis annyira összeégték, hogy a kórházba kellett őket szállítani. A tüzet sikerült tűzoltóinknak lokalizálni.

Hymn. Gaal Sándor alsómesteri ág hitv. ev. tanító jegyet váltott Szabó Ilonka kisasszonnyal, Szabó László korcisi tanító szeretetreméltó kedves leányával.

Emberölésért két és fél évi börtön. Ez év március havában Kemeneshőgyészen lelkészbeiktatas alkalmával rendezett ünnepély után multság volt a korcsmában, amidőn is Szakáts Sándor 18 éves legény annyira berugott, hogy verekedés düh fogta el. Így neki esett Bery Gyula 15 éves fiúnak, aki a korcsmában mulató bátyját hivta ki segítségül. Amint Bery Géza kilépett a korcsmából, Szakáts ennek is neki esett botjával. A megtámadott legény ekkor önvédelemből kést rántott elő s ellenfelét úgy szurta melbe, hogy az ott a helyszínen összeesett és meghalt. Folyó hó 3-án tartotta ez ügy tárgyalását a szombathelyi törvényszék és Bery Gézát erős fölindulásban elkövetett halált okozott testi sértés büntetése miatt 2 és fél évi börtönre ítélte. Úgy az ügyész, mint a vádlott felebbezést jelentett be.

Halálozás. Folyó hó 4-én éjjeli 11 órakor száll a hir szerte, hogy Juray Antal helybeli szállótulajdonost súlyos betegségében megváltotta a halál. A szomorú valóság mely részvétel kellett mindenféle a súlyos csapástól érintett család iránt. Az elhunyt vendéglős temetése szombaton délután 4 órakor ment végbe impozáns gyászoló közönség kíséretében.

Tolvaj cseledeleány. Kiss Kálmán merseváti lakos cselédeleánya 250 koronát lopott gazdájától s megszökött. A csendőrség körözi.

Mozgósínház. A mult heti számunkban jelzett Vitograf-mozgósínházvállalat megérkezett s tegnap már megkezdte előadásait. Az első estét a *Perditák*, című sociologiai életkép foglalta le magának 2000 méter hosszú filmjevel. A szenzációs darab vonzott s a sátorcsarnok szintűt megtelet közönséggel. A mai nap műsora kilenc számból áll, nevezetesen: A libiai pusztá (természettudáni félvétel), Pifke mélyen alszik (nevettető), Olyan egy ló (humoro:), A Sombretti kisasszony (francia dráma), Robineti lekésést a vonatról (humoro:), A bandita felesége (dráma), A légyfogó (kacagató), Arab éj (keleti dráma), A varázs-harang (humoros). Holnap és a következő napok mindegyikén új műsor kerül bemutatásra. Mint értesülünk, a vállalat központja Budapesten székel, ahol két színháza is van s így a hozzánk érkezett fiók vállalat abban a helyzetben van, naponként eredeti, saját és nem kölcsönzött képeket mutat be. Ha a következő képek is oly szépek és tiszták lesznek, mint a tegnapi volt, a nyújtott élvezet valóban megéri azt a csekély pénzáldozatot, amit belépődíj címén kell fizetnünk. A közönség egyébként a plakátokból ismerheti meg a napi műsorokat.

Liget Kemenesmagasiban. A község mulatnóvagyó ifjai eddig az Erzsébet-ligetbe szoktak randulni. Mint most értesülünk, a magasiak itt egy hatalmas tánchelyiséget építenek, mialtal a liget egy mulatohely jellegét ölti magára. Az ideai bucsút már az új helyiségben tancolják keresztül.

Sági virtus. Az alsósági legények az egész környéken ismeretek arról, hogy nem hagyják magukat s ha kell, ök agyabugyálnak el másokat. Így történt ez a mult vasárnapon is Izsakfán. Ifjú Görög István a megmondhatója annak, hogy mekkora virtus rejlik sági legényekben.

Belőrés egy szövetkezőbe. A Kemenesmagasiban történt betörési és rablási esetek száma ujabban ismét gyarapodott egygyel. Szerdán virradóra ismeretlen tettesek felhatalolt a község házában padlására s a boltot átőrésé után leereszkedek az ott berendezett öngyógyító szövetkezet helyiségébe. — Ugylátszik azonban, hogy nem valami tapasztalt betörők lehettek az illetők, mert a Wertheim-kasszával nem tudtak semmire sem menni. Az éjjeli látogatók tehát hosszú orral távoztak. A kemenesmagasiak akkor, midőn a vasszekrényt beszerezték, számoltak azzal, hogy a csendőrség oltalmára nem igen bízhatják magukat, mert községükben az élet és vagyonbiztonság felett a jóérzésű, tisztességes polgárság maga és a jó Isten örökdiik.

Meghívó. A „Vasvármegyei Általános Tanítóegyesület” szombathelyi, sárvári, czell-domölk-, község-, felsőöri köre folyó 1911. évi rendes gyűlést május hó 11-én délelőtt 10 órakor Sárvárott, a polgári iskola helyiségében tartja meg, melyre a tagokat, valamint az érdeklődőket tisztelettel meghívja Somogyi Ferenc körelnök. A gyűlés tárgysorozata: 1. A gyűlés megnyitása s a legutóbbi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. A fejbeli osztás két módja az elemi iskola I. osztályában. Vitakérdés. A vitát vezeti Kardos Samu. 3. A tanítóegyesületek Orsz. Szövetségétől érkezett ügyek. A Szövetség évi gyűlése tárgysorozatának megbeszélése. Előadók: Horváth Péter és Deák István. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Indítványok. 6. A jövő gyűlés helyének és tárgysorozatának megállapítása.

Gerő Ferenc műszaki tanácsos a szombathelyi kulturmérnöki hivatal főnöke Budapestre távozik. Ugyancsak a fővárosba ment Ringhoffer István községi állomásfőnök is. Továbbéleg május 1-én a szombathelyi községi vasut államosítottatott.

Ki akar honvéddállatorvos lenni? A honvédelmi miniszter értesítette a közigazgatási hatóságokat, hogy a budapesti állatorvosi főiskolán ingyen képeznek kihonvéddállatorvosi tisztviselőket. Folyamodványokat a miniszterhez kell küldeni.

Gabonát loptak. Ismeretlen tettesek Jankó Lajos vönöcki gazdálkodótól mintegy 80 korona értékű gabonát loptak el s azt a községben még el is adták. Az oryazda személye már ismeretes és igen valószínű, hogy ennek révén a tettes nyomára is rájönnek.

Amerikában elismerésnélküli magyarok. A mult hét folyamán értesülünk arról, hogy az óceánúli világ részben nagy bányászercsétlenség történt, melyben 73 bányász veszte életet. Az áldozatok között volt Varga Gyula kiköcski és Németh Ilván hosszupereztegi volt lakosok is. A határma-dott gyámoltalan családok segélyezésére mozgalom indult meg.

Öngyilkossági kísérlet. Simon Károly, az itteni állomás fűtőházának géplakatos öngyilkossági szándékából föbelötte magát. Sérülése azonban nem veszélyos s amint értesülünk, a napokban már el is hagyja a kórházat, ahova a tett elkövetése után szállították.

Köszöntjük a legbajosabb tavaszhónapot, a szép májust. Virággal, napsgárral érkezett, kívánatos, hogy így is maradjon. A szomorú emléktől fagyos szentjeit pedig ne engedje működni akként, hogy leforrassa a virágot, letiporja a zöld lombokat. — Május elsején Czellödömölkön korán reggel jártak a muzsikuscigányok, hogy kiöntsék szívök jókívánságának bő áradatát — némi kis borra valóért. Itt-ott «májusi fak» állottak, bizonyítva, hogy bizony ezt a szokást is becsempészük a német sgoroktól. Ami azonban ezt a nemzetközi szokást illeti, hogy az ipari munka szüneteljen a világ minden országában és az ország minden városában, csak annyit mondhatunk, hogy igenis volt néhány fiatalember Czellödömölkő, aki ragaszkodván az u. n. «vörös májushoz», május elsejét megünneplelte, de általában az iparosság serényen folytatta napi munkáját.

Tandijpótló államségély. A helybeli r. kath. leányiskola részére a közközt. miniszter évi 871 korona államségélyt engedélyezett; ezzel együtt a r. kath. hitközség-összesen-évi 1357 korona tandijkárpótló államségélyt élvez Edeskevert!

Új gépraktár. Grünfeld Fülöp, a «Títánia» gőzmozgatót tulajdonosa varrógépeket, mezőgazdasági gépeket, kerékpárokat és gépkalkatréseket tart raktáron s azokat kedvező részfizetés mellett is árusítja.

Apró hírek. A közközt. miniszter a nagykanizsai pianista főgimnázium utjából való fölépítésre kétszáz ezer koronát utólványozott ki. — Valamikor a körnendieknek az volt az ambíciójuk, hogy esküdtek lehessenek; óhajuk teljesült, csakhogy megunták a dicőség és az idővesztés is nagy, azért folyamodtak a törvényszékhez, mentse föl őket az esküdti tisztégtől. — Az ügyvédi kamarának valószínűen dr. Feldmann Bódog lesz az alelnöke, dr. Szabó László az alelnöke, dr. Németh Gyula a titkára, dr. Knebel Kornél az ügyész és dr. Szabó István a pénztárosa. — Hogy az üzletvilágban sem úgy folynak a dolgok, amint az kívánatos volna, mutatja az a körülmény, hogy Szombathelyen egyszerre négy szép üzlet jelentett be fizetéseketleniséget. Ezek: Wohl Fülöp és Fia, Hodossy Testvérek Utódai, Unger Odón Utóda és Steiner Fivérek. Vép községében a l. fiatal gazda neje két szünetelt leánygyarmekét szült; az ikrek azonban halva jöttek a napfényre, édesanyjuknak azonban nincs baja.

Tanítók Hígyelmébe. A marosvásárhelyi székely-társaság Maros-Torda, Udvarhely, Három-zék és Csik vármegyékben néhány nyári üdülőhelyet rendez be az idén is tanítók számára. Részletes tájékoztatást bárkinek szívesen küld Szentgyörgyi Dénes, a társaság titkára Marosvásárhelyen.

Egyesült örövel. Lapunkban már emeltettük, hogy az országos ág. h. ev. tanári egyesület Sopronban apr. hó 12-én közgyűlést tartott. Ez alkalommal az egyesület teológiai, főgimnáziumi, tanítóképzőintézeti és polgáriskolai szakosztálya mellé az elemi iskolai szakosztályt is megalkották. Ezzel a Tanári egyesület címe is megváltozik ekként: Az ág. h. evangélikus tanárok és tanítók országos egyesülete. Az elemi iskolai szakosztály elnökévé Alexy Lajos ceglédi, titkárává Horváczy Gyula csánigi (sárvári járásbeli) tanító választottak meg.

Guorna községe, mint lapunknak írják, az utóbbi időben rohamos fejlődésnek indult. Mivel pedig lakosságának száma is gyorsan emelkedik, a képviselőtestület elhatározta, hogy középiskolát építtet és e célra egyelőre 100.000 koronát meg is szavazott. Most a közoktatásiügyi miniszterhez folyamodnak nagyobb állami támogatásért.

Számozott poharak kávéházakban és vendéglőkben. A tüdővész és más ragályos betegségek továbbterjedésének megállítására gróf Khuen-Hédervary Károly miniszterelnök, mint belügyminiszter a törvényhatóságokhoz érdekes körrendeletet intézett. Erendelet értelmében korcsmákban és vendéglőkben el kell kerülni a poharak kölcsönös elcserélését és azért ital csak számozott poharakban mérhető ki, valamint a víz is csak számozott pohárban juttatható a korcsmában vagy kávéházban tartózkodó közönséghez. A rendelet 1912. évi január hó 1-én lép életbe. A korcsmák és kávéházak tulajdonosai e naptól fogva az országban mindenütt üzleteiket számozott poharakkal tartoznak ellátni.

Miniszter mint lokomotív fűtő. Franciaországban lemondott a régi kormány s most újat neveztek ki. Az új kereskedelmi miniszter komolyan akarta tanulmányozni a francia vasutak dolgait s hogy ezt tehesse, két órai ultra fel-szállott a vonatra, a lokomotív fűtését magára vállalta s derekasan lapátolta a szemet. De tanulmányozott is szakadatlanul és tapasztalatairól jegyzeteket készített.

Mennyi pénz van forgalomban Magyarországon? Forgalomba van bocsájtva folyó év I. negyede végéig 7,682,409 darab ötkoronás, 60,046,012 darab egykoronás, 72,099,153 darab huszfilléres, 96,091,105 db. tízfilléres, 353,298,897 darab kétfilléres és 77,693,115 darab egyfilléres érem egészben véve 30,329,916 K 17 filler értékben. A pénzverésben csak 377,000 egy filléres készlet van. Az öt és egy koronásokból, valamint a nikkell pénzdarabokból készlet nincs.

Hogyan permetesszünk a peronoszpora ellen? A paradicsomon és burgonyán más gomba okozza a peronoszpora betegségét, mint a dinnyén és ugorkán. Előbbi két növényen ugyanis a Peronospora infestans, utóbbiakon a Pseudoperonoszpora Cubensis gomba az okozója a közönségesen peronoszporának nevezett betegségnél.

A védekezés mindkét gomba ellen ugyanaz, nevezetesen a bordói level való permetezés. Permetezésre a burgonyánál 1½—2% oldatot használunk, a dinnyénél és ugorkánál eddőségessé lesz az 1—1½% oldat is. A permetező folyadékot készíthetjük házilag is, ez esetben azonban ügyelnünk kell arra, hogy az oldat mézszeljtel teljesen közömbösíttessék, mert a savanyu oldat a fiatal leveleket és hajtásokat könnyen összegegetheti. Készíthetjük az oldatot az Aschenbrandt-fele rézmészporból is, amelyet egyszerűen fel kell oldanunk vízben. Ez utóbbi azért ajánlható, mert vele az oldat elkészítése igen egyszerű s mert hosszabb ideig is eltartatható anélkül, hogy romlanék.

Lényeges a permetezés idejének jó megválasztása. Tulságosan korán, mikor a levelzet még igen zsege, nem kell permetezni, viszont későre sem szabad azt halasztani. Időpontot a permetezésre nem lehet megjólnunk, mert az változhatik az időjárás, a vidék, a növény fejlettségi állapota stb. szerint. Legkétszögőbb azonban a betegség legelső nyomainak jelentkezésekor kell permetezni, mert tudvalevő, hogy a már megbetegedett növényrészeket nem védi meg a permetezés, hanem csakis az egészségesek megbetegedését akadályozza meg. Az első permetezést mintegy két hét múlva egy másodiknak kell követnie. Ha az első két permetezést jól végeztük, harmadikra ritkán lesz szükség. Arra is gondot kell fordítani, hogy lehetőleg olyankor permetezzünk, amikor szép időre van kilátás, hogy az oldat jól részarádhatson a levelzetre, mert ha azt az eső lemossa, akkor a permetezés kárba veszett s azt meg kell ismételn.

Még csak azt jegyeztük meg, hogy az idejében és gondosan végzett permetezés biztos ellenszere a peronoszpora betegségnek.

NYILT-TER.

(E-rovatban közöltükért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.)

BORSZÉKE

gyógy és üdítővíz.

A szobosztás lovanyfűből

KIRÁLYA!

Angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Kapható: GAYER GYULA utóda
CZELLDÖMÖLK.**FIX FIZETES**

és magas jutalék mellett alkatmazunk vidéki ügynököket sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 korona.

Hecht Bankház Részvénytársaság

Budapest, VI., Ferenciek tere 6.

166/1911. vhtó sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a czellödömölki kir. járásbírósnak 1911. évi V. 92 számú végzése következtében dr. Mórítz Dénes ügyvéd által képviselt özv. Mórítz Mihályné bobai lakós felperes javára Boba községben 103 K 63 f. s jár. erejéig 1911. évi március hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 602 K 72 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: különféle szeszes italok, üres hordók, répa és szecsckavágó gép, egy lószekér nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a czellödömölki kir. járásbírósnak 1911-ik évi V. 92/2. sz. végzése folytán 46 K 72 fill hátralékos tőkekövetelés, ennek 1911. évi április hó 10-ik napjától jaró 5% kamatai, erejéig Boba községben alperes lakásán leendő megtartására 1911. évi május hó 8-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltekik.

Czellödömök, 1911. április 23.

ZÁBORSZKY SÁNDOR
kir. bir. végrehajtó.

Kiadó lakás.

A Rákóczy-utca 34. számú házban július vagy augusztus hó 1-re kiadó egy modern kényelemmel és izléssel berendezett

urilakás

3 szobával és nappalinnal is használható tágas előszobával, továbbá minden hozzátartozó mellékhelyiséggel és **külön díszes udvarral.** Esetleg az egész ház eladó. Bővebbet az ott lakó tulajdonosnál.

Szőlőoltványok

Huszonöt legjobb bor és cserege-fajban még negyvenezer darab.

Csabagyöngyei oltvány és nemes simavesszők.

Európában a legkorábban érő fajszőlő, drágán fizetett piaci újdonság. Minden kisebb házi kertben is termelhető, lugasnak is kitűnő faj.

Piros Delaware

negyven hektoliter terem holdanként, melyért irásban jótállók.

Elgyökeresítve minden szőlő simavessző megfakad, erre nézve utasítás mellékelték minden küldeményhez. - Május végén is ültethető. - Bővebb leírást, színes képeket és árjegyzéket ingyen küld:

NAGY GÁBOR, KÓLY

(Biharm.) posta-, távirat- és telefon állomás.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására adni, miszerint **Czellödömölkön, a Fő-téren** Gayer-féle házban (sarok helyiség)

rőfős- és divatáru

üzletet nyitottam.

Miután **Nagypirith** nemes nagyközségben évek hosszú során át mint kereskedő működtem, az egész vidéken kiterjedt ismerettségem által közkeveltségnek örvendek, amit pontos és lekiismeretes kiszolgálás által: szerettem meg, remélem, hogy a t. verőközönség minél számosabb látogatásával fog megtisztelni. Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy a t. verőmet legjobban és legjutányosabban kiszolgáljam és ezáltal bizalmukat megnyerjem.

Kiváló tisztelettel

Roth Mór.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kolmo- és szőrmefestő, vegyztisztító és gőzmosó-gyár
BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCA 37. SZÁM

Megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviseletet létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy céget — **a csomagolás és postaköltségek mellőzésevel** — közvetlenül felkereshesse.

Czellödömölkön Német Márkus

vette át a képviseletét és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, cipő- és végáruk, szőrmék stb.iek vegyztisztítását és festését

Ugyiszintön ágytollak tisztítását és fehéreneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviseletet és számos megbízást kér a

Kovald Péter és fia cég

Kondor József és Schütz Gyula

sirkőraktára

Czellödömök, a Kossuth Lajos-utcában

Ugy egyszerű, vala-
mint modern, művészi
kivitelű siremlékek-
ben nagy választék

NAGY PÁL

czellödömölkői férfi-divat terme

Hollósy-tér, az apátsági székházban

A budapesti szabásati tanfolyamon elsajátított legújabb szabás szerint készülnek a legkényesebb igényeknek is megfelelő

uri, papi, sport és egyenruhák

jutányos áron:

A divatterem mellett a t. közönség-kényelmére

szövetraktár áll rendelkezésre,

hol is a legdivatosabb, jó minőségű szövetek idény szerint

nagy választékban beszerezhetők.

Azonnal kiadó egy,
küibenbejárható utcai
butorozott szoba
Nagy Pál írfiszabó házában
Czellodomok. Ferenc Jozsef-utca.

Csépléshez,
gőzekészításhoz
legalkalmasabb és leggazdaságosabb

tatai brikett

Szállítja a

Magyar Ált. Kőszénbánya

Központi Iroda:

Budapest, V. Erzsébet-tér 19. sz.

A VASMEGYEI

Takarékpenztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ÁRUOSZTÁLYA

SZOMBATHELY.

Ajánl: Mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket, benzín- és nyersolajmotorokat, cséplőgép-garanturákat, gép- és nyersolajat, műszaki cikkeket, zsák, ponyva és kötél-árúkat, mindennemű műtrágyát kar-tellen kívül, vetőmagvakat, erőtakarmanyleteket, bellőldi és porosz kőszén, kovács-szenet, meszet és cementet, tűzoltó-felszereléseket stb. stb.

Mérsékelt árak!

Méltányos fizetési feltételek!

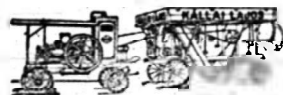
Központi Iroda: Kőszegi-u. 2.

Raktár: Széll Kálmán u. 25.

Árajánlattal és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Központot minden községben keresztes.

„A köztudatba ment át, hogy csak
Kállai Lajos motorgyára

Budapest, VI. Gyár-utca 28.
szállítja teljes jótállás mellett
a lehrnevesebb motorcséplő készleteket.

Salát érdekében kérjen minden gazda disz-foglalapot, melyet legkorábban 1918. szeptember 15. napig

Fontos figyelmeztetés! Vasárnapig csak más KALLAI nevű céggel.

Singer Ferenc

m. kir. államvasuti óras- és ékszerész

P á p a.

Szállít a legelőnyösebb feltételek mellett bámulatos olcsó áron mindennemű arany- ezüst- és ékszer-árut, valamint fall- és zsebórákat. Minden óra, mely nálam vásároltatik, másodpercnyi pontossággal szabályozva van. — Óriási készlet ezüst evőkészletekben, amelyek szigorúan a napi árfolyam szerint lesznek eladva. Arajanlattal és választékkal a legu. készséggel szolgálók

Részletfizetésre is!

ÉPÍTETŐK FIGYELMÉBE!

Mint építési vállalkozó, működésemet *Sarvár és vidékére* kiterjeszteni óhajtván, e célból *SARVÁROIT* (Villanytelep-utcában) egy *képesített építőmester* közreműködésével

műszaki irodát

nyitottam.

Vállalkozom az építésnek terén előforduló mindennemű munkákra szolid kivitelben, jutányos árak és kedvező fizetési feltételekkel.

Kiváló tisztelettel:

Günsberger J. Jenő

építési vállalkozó.

Ka-és cstelep: Keményegérszeg en.